

Erityinen tuki Salpauksessa

Erityisen tuen aamupäivä
opinto-ohjaajille 22.11.2024

Tiina Muukka

Erityinen tuki tällä hetkellä

Opiskelijalla on oikeus erityiseen tukeen...

- jos hän **oppimisvaikeuksien, vamman, sairauden tai muun syyn** vuoksi **tarvitsee pitkäaikaista tai säännöllistä erityistä oppimisen ja opiskelun tukea** tutkinnon tai koulutuksen perusteiden mukaisten ammattitaitovaatimusten tai osaamistavoitteiden saavuttamiseksi
 - perustutkinnossa, ammattitutkinnossa, erikoisammattitutkinnossa sekä valmentavassa koulutuksessa (TUVA)

HUOM! Heikko suomen kielen taito ei oikeuta automaattisesti erityiseen tukeen.

Muutosehdotus lakiin:

64 § Oikeus erityiseen tukeen

(ent. Erityinen tuki)

- Oikeus, jos **todennettu** oppimisvaikeus, vamma, sairaus tai muut syy
 - ✓ erityisopettajan tekemä arviointi riittää
 - ✓ voidaan tehdä myös vasta toisella asteella
- **tai jos oppimisen tuki (63 §) ei ole riittävää** opiskelijan tuen tarpeen kannalta
- Erityinen tuki =
 - 1) erityisopettajan antamaa** erityisopetusta
 - ✓ ei tarkoita, etteikö muu opetushenkilöstö tukisi erityisen tuen opiskelijoita
 - 2) erityisopettajan konsultaation perustuvaa** muuta opetusta ja ohjausta

3) opetus- ja opiskelijärjestelyjä

- **Oikeus tukeen myös työpaikalla** järjestettävässä koulutuksessa
- Perustutkinto-opiskelijan **osaamisen arviointia voidaan mukauttaa**
- Edistetään opiskelijoiden opintoja ja hyvinvointia **yhteistyössä sosiaali- ja terveydenhuollon, kuntoutuspalveluiden ja muiden sidosryhmien kanssa**
- OKM:n kommentti:
 - mielenterveysongelmat ja neuropsykiatriset haasteet edellyttävät vahvemman tuen järjestämistä ja yhteistyötä muiden ammattilaisten kanssa

[Ajankohtaiswebinaari 11.10.](#) (OKM)

Oikeus erityiseen tukeen

Opiskelijalla on oikeus erityiseen tukeen, jos hän tarvitsee todennettujen oppimisvaikeuksien, vamman, sairauden tai muun vastaavan syyn vuoksi säännöllistä tai pitkäaikaista erityisopetusta tutkinnon tai koulutuksen mukaisten ammattitaitovaatimusten ja osaamistavoitteiden saavuttamiseksi eikä 63 §:ssä tarkoitettu oppimisen tuki ole riittävää opiskelijan tuen tarpeiden kannalta. Opiskelijalla on oikeus erityiseen tukeen myös työpaikalla järjestettävässä koulutuksessa.

Erityinen tuki on erityisopettajan antamaa erityisopetusta. Lisäksi erityinen tuki on erityisopettajan konsultaatioon perustuvaa muuta opetusta ja ohjausta sekä opiskelijan tarvitsemia muita erityisiä opetus- ja opiskelujärjestelyjä.

Erityisen tuen tavoitteena on, että opiskelija saavuttaa tuen avulla tutkinnon tai koulutuksen perusteiden mukaisen ammattitaidon ja osaamisen. Erityistä tukea saavan opiskelijan osalta ammatillisen perustutkinnon perusteiden mukaista osaamisen arviointia voidaan mukauttaa laatimalla opiskelijalle yksilöllinen osaamisen arviointi. Osaamisen arviointia voidaan mukauttaa vain siinä määrin, kuin se on opiskelijan henkilökohtaiset tavoitteet ja valmiudet huomioon ottaen välttämätöntä.

Erityisopetuksen tavoitteena on lisäksi edistää opiskelijan opintoja ja hyvinvointia yhteistyössä sosiaali- ja terveydenhuollon, kuntoutuspalveluiden ja muiden sidosryhmien kanssa.

Vaativa erityinen tuki – ei muutoksia lainsäädäntöön

- **Opiskelijalla on oikeus vaativaan erityiseen tukeen**, jos hän vaikeiden oppimisvaikeuksien, vaikean vamman tai sairauden vuoksi tarvitsee **yksilöllistä, laaja-alaista ja monipuolista tukea**
- Vaativan erityisen tuen **järjestäminen on annettu tehtäväksi tietyille koulutuksen järjestäjille**
 - ammatilliset erityisoppilaitokset (Aitoo, Kiipula, Live, Luovi, Optima, Spesia)
 - kuusi yleistä oppilaitosta, joiden järjestämisluvassa on tehtävänä järjestää vaativan erityisen tuen koulutusta (Salpaus & Kaarisilta)
- Vaativaa erityistä tukea tarvitseva opiskelija voi suorittaa joko **ammattillisen tutkinnon tai valmentavan koulutuksen** (TUVA – tutkintokoulutukseen valmentava koulutus tai TELMA - työhön ja itsenäiseen elämään valmentava koulutus).

Laki ammatillisesta koulutuksesta 531/2017, 65 § <https://www.oph.fi/en/node/185>

Muutosehdotus lakiin:

63 § Oikeus oppimisen tukeen

(ent. Opiskeluvalmiuksia tukevat opinnot)

- opettajan antamaa **tukiopetusta** sekä opetus- ja ohjaushenkilöstön antamaa **tukea ja ohjausta**
- oikeus tukeen, jota opiskelija tarvitsee **tutkinnon tai koulutuksen perusteiden ammattitaitovaatimusten ja osaamistavoitteiden saavuttamiseksi**; osana tutkintokoulutusta
- OKM:n kommentit:
 - tavoitteena **ennaltaehkäistä opiskelijan vaikeuksien kasautumista ja puuttua niihin varhain**
 - helposti saavutettava ns. **matalan kynnyksen tuki**, jota annetaan heti tuen tarpeiden ilmetessä

- saatavissa **riittävästi, oikea-aikaisesti ja laadultaan sellaisena, että edistää** opiskelijoiden osaamista, osaamisen osoittamista näytöissä, valmistumista, työllistymistä ja jatko-opintoihin siirtymistä sekä hyvinvointia
- voitaisiin antaa myös **osana erityisopetusta**; tuki voisi olla riittävää niille opiskelijoille, joilla kapea-alaisia oppimisvaikeuksia

63 §

Oikeus oppimisen tukeen

Opiskelijalla on oikeus oppimisen tukeen, jota hän tarvitsee tutkinnon tai koulutuksen perusteiden ammattitaitovaatimusten ja osaamistavoitteiden saavuttamiseksi. Oppimisen tuki järjestetään osana tutkintokoulutusta. Oppimisen tuki on opettajan antamaa tukiopetusta sekä opetus- ja ohjaushenkilöstön antamaa tukea ja ohjausta.

[Ajankohtaiswebinaari 11.10. \(OKM\)](#)

Salpauksen erityisen tuen toimintamalli

Koulutusala/t

,†††,

ERITYINEN TUKI

Opiskelijan palvelut:

- **tuen tarpeen selvitys**
- **tuen suunnittelu ja ohjaus** muihin tukitoimiin
- jalkautuva **erityinen tuki**
- **tuen seuranta**

Henkilöstölle:

- konsultointi

Tarjoaa:
Laaja-alainen ja ammatillinen erityisopettaja -työpari

Vastuuhjaajat

Ammatin- ja YTO-opettajat

Taitovalmentajat

Opiskeluhoolto
kuraattorit, psykologit ja terveydenhoitajat

Monialainen asiantuntijaryhmä

Opinto-ohjaajat

Palveluohjaajat

Pulssi

Luokka/työsali

Yksilöllisesti/pienessä ryhmässä

Työelämässä oppiminen

Esimerkkejä erityisen tuen opiskelijoiden haasteista:

- Hahmottamisen vaikeudet
- **Aktiivisuuden ja tarkkaavuuden häiriöt** (ADHD, ADD)
- Kehityksellinen kielihäiriö (aiemmin dysfasia/kielellinen erityisvaikeus)
- Lukemisen ja/tai kirjoittamisen vaikeus (lukivaikeus, dysleksia)
- **Vuorovaikutuksen ja käyttäytymisen häiriöt**
- Lievä kehityksen viivästyminen
- **Psyykkiset pitkäaikaissairaudet** (mielenterveyden ja päihteiden käytöstä aiheutuvia ongelmia)
- Fyysiset pitkäaikaissairaudet (mm. diabetes, epilepsia, neurologiset sairaudet, kuten MS-tauti)
- **Autismin kirjo** (aiemmin autismi ja Aspergerin oireyhtymä)
- Liikkumisen ja motorisen toimintojen vaikeus
- Kuulo- tai näkövamma
- Muu syy, joka edellyttää tukea, esim. matemaattiset vaikeudet, muistin ongelmat, jaksamisen haasteet

Erityisen tuen tarpeen tunnistaminen

1) Erityisopettajan tekemä **alkukartoitus**

- opiskelijan **hakemus** (harkintaan perustuva valinta/jatkuva haku)
- perusopetuksen **päättötodistus, siirtotiedot perusopetuksesta ja/tai lääkärin, psykologin tai erityisopettajan lausunto**, josta ilmenee tuen tarve
- koulutuksen alussa Wilman **alkukysely ja** tarvittaessa **haastattelu**
- **seulat ja testit tarvittaessa:** lukemis- ja kirjoittamistaidot sekä matemaattiset taidot

HUOM! Erityisopettajat järjestävät alkukartoituksen jälkeen koontipalaverin opintoryhmän vastuuhjaajan ja opinto-ohjaajan kanssa.

2) Vastuuohjaajan ja opettajien **havainnot opintojen alussa ja niiden edetessä**

- vastuuohjaaja keskustelee erityisen tuen tarpeesta **henkilökohtaista osaamisen kehittämissuunnitelmaa (HOKS) laadittaessa**
- tuen tarve voi tulla esille myös **myöhemmin opintojen aikana:**
 - ✓ **huomiot oppimistilanteissa**
 - ✓ opiskelijan opintojen etenemisestä keskustelu **opintojen seurantapalaverissa ja HOKS:ia päivitettäessä**

→ opiskelijan kanssa arvioidaan, mikä oppimista hidastaa ja voidaanko opiskelijan opintoja tukea erityisen tuen avulla
- Opettajien, erityisopettajien ja opiskeluhuollon henkilöstön välinen **yhteistyö on tärkeää** tuen tarpeessa olevien **opiskelijoiden tunnistamiseksi**

Erityisen tuen suunnitelma ja päätös

- **Koulutuksen järjestäjä päättää** opiskelijalle annettavasta erityisestä tuesta
- Päätös on **hallinnollinen asiakirja**, josta on mahdollisuus tehdä oikaisuvaatimus aluehallintavirastoon
- Ennen päätöksen tekemistä **kuullaan opiskelijaa** (ja alle 18-vuotiaan huoltajaa tai laillista edustajaa) ja keskustellaan, miksi hän tarvitsee erityistä tukea
- Laaditaan **ERITYISEN TUEN SUUNNITELMA**
 - **koulutusalan erityisopettajat ja vastuuhjaaja yhdessä** opiskelijan (ja huoltajan) kanssa keskustellen **suunnittelevat tuen ja kirjaavat** sen erityisen tuen suunnitelmaan
 - kirjataan opiskelijan vahvuudet, tuen tarpeet, annettava tuki ja mahdolliset yhteistyötahot
 - suunnitelma on osa henkilökohtaista osaamisen kehittämissuunnitelmaa (HOKS)

Erityinen tuki on...

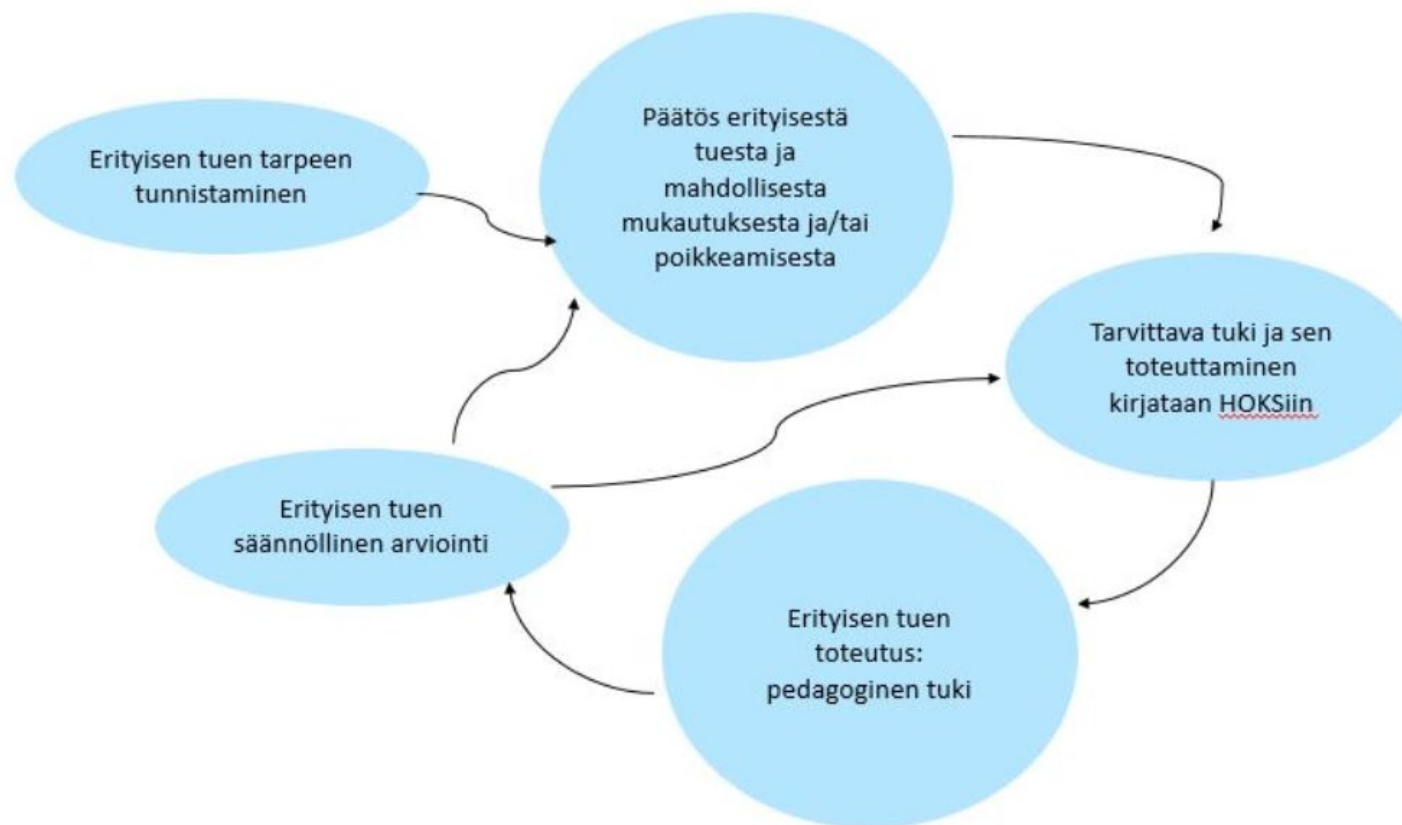
- yksilöllisiin tarpeisiin, tavoitteisiin ja valmiuksiin perustuvaa **suunnitelmallista pedagogista tukea** sekä **erityisiä opetus- ja opiskelujärjestelyjä**
- ammatin- ja YTO-opettajat tukevat yhdessä erityisopettajien kanssa opiskelijaa
- esimerkkejä oppimisen tuesta:
 - selkeä oppimateriaali
 - eriyttävät tehtävät
 - opiskeltavan asian jakaminen pienempiin osiin
 - toisto ja kertaus
 - tarvittava aika oppimiseen

- opiskeluvälineet/kalusteet (esim. äänikirjat, kuvat, videot, selkokielen materiaali, lukuviivain, istuintyyny)
- mahdollisuus tehdä tehtäviä tietokoneen sijasta kynällä ja paperilla
- yksilöllinen oppimisympäristö tarpeen mukaan
- samanaikaisopetus tai -ohjaus
- opintojen keventäminen: lyhyemmät opiskeluviikot/-päivät tai käytännönläheinen ja työvaltainen oppiminen
- tuki työpaikalla tapahtuvan oppimisen ja/tai osaamisen osoittamisen aikana (esim. enemmän ohjausaikaa)
- näytössä sopivan näyttöympäristön valinta ja/tai näytön suunnittelu ja itsearvioinnin tuki
- suulliset kokeet/tentit
- osaamisen arvioinnin mukauttaminen (arviointi 5-1 → M5-M1 eli ohjatusti, tuetusti tai avustetusti)

Eriytinen tuki ammatillisessa koulutuksessa:

<https://eperusteet.opintopolku.fi/eperusteetservice/api/dokumentit/4637898>

Erityisen tuen prosessi (OPH)

Erityinen tuki ammatillisessa koulutuksessa:

<https://eperusteet.opintopolku.fi/eperusteetservice/api/dokumentit/4637898>

Ammatillisen opiskelun arkea

- Itsenäinen arjen hallinta on tärkeää eli **täytyy pystyä huolehtimaan omista asioistaan**
- Lähiopetuksen määrä on rajallinen ja **itsenäistä työskentelyä on paljon** kaikissa tutkinnoissa
- **Opetusryhmät ovat suuria** (keskimäärin 25-30 opiskelijaa) ja ryhmää opettaa yksi opettaja + taitovalmentaja tutkinnosta ja opiskeltavasta asiasta riippuen
- Ryhmässä voi olla eri ikäisiä opiskelijoita
- **Ei ole mahdollisuutta pienryhmäopetukseen eikä yksilölliseen laaja-alaiseen, vaativaan erityiseen tukeen**
- Tuki on **pääsääntöisesti opetusryhmässä annettavaa tukea**

Koulutusalojen terveystaamimukset

- Hakijan terveydentilaan ja toimintakykyyn liittyvistä vaatimuksista löytyy tietoa opintopolusta <https://opintopolku.fi/konfo/fi/sivu/hakijan-terveys-ja-toimintakyky>

Esimerkkinä sosiaali- ja terveystalan tutkinnot (1.1.2025 alkaen)

Opiskelijaksi ottamisen esteenä voi olla

- fyysistä terveyttä ja toimintakykyä rajoittava sairaus tai vamma
- kommunikoinnin ja viittomisen estävä sairaus tai vamma
- käsi-ihottuma, joka rajoittaa käytännön työtehtävissä toimimista
- lääkkeiden riippuvuus tai ongelma- tai väärinkäyttö
- mielenterveyden häiriö tai psyykinen sairaus, joka ei ole hoitotasapainossa
- päihteiden riippuvuus tai ongelma- tai väärinkäyttö
- vuorovaikutusta vaikeuttava toimintakyvyn häiriö
- värinäön häiriö, joka rajoittaa käytännön työtehtävissä toimimista

HUOM! Uudet tutkintokohtaiset terveydentilavaatimukset ammatillisessa koulutuksessa voimaan 1.1.2025 <https://eperusteet.opintopolku.fi/eperusteet-service/api/maaraykset/liite/536d8eb1-fce9-4f9d-b1b2-fd5548751988>

Yhteystiedot

Tiina Muukka

opetusalapäällikkö

Erityinen tuki ja opiskeluhyvinvointi

tiina.muukka@salpaus.fi

puh. 044 708 1997

salpaus
Ole hyvä.